

15.9.2023

Sosiaali- ja terveysministeriö

kirjaamo.stm@gov.fi

VN/21301/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi hoitotakuusta

1. Lausuntopyyntö

Sosiaali- ja terveysministeriö valmistelee hallituksen esitystä, jossa ehdotetaan, että seitsemän vuorokauden hoitoon pääsyn enimmäisajasta (voimaan 1.11.2024) kiireettömässä perusterveydenhuollon sairaanhoidossa luovutaan, ja hoitoon pääsyn enimmäisajaksi toistaiseksi voimassa olevassa lainsäädännössä säädetään 14 vuorokautta 1.9.2023 voimaan tulevaa väliaikaista lainsäädäntöä vastaavasti.

2. Suomen Yrittäjien lausunto

Suomen Yrittäjät (jäljempänä Yrittäjät) pitää esitys perusterveydenhuollon hoitotakuun kiristämisen siirtämisestä 1.11.2024 vuoden 2028 alkuun realistisena. 1.9.2023 voimaan tulleen hoitotakuun tulee toteutua ja sen toteutumisessa pitää hyödyntää yksityisen sektorin palvelutarjontaa niin ostopalveluin kuin myös palvelusetelin käyttöönnotolla.

Yrittäjät kannattaa Kela-korvausten palauttamista, mutta samalla korostaa tarvetta niiden korottamiselle.

Yrittäjät pitää välttämättömänä, että nyt syyskuun alusta voimaan tulleen 14 vrk:n hoitotakuun valvontaa parannetaan.

Yrittäjät pitää hyvänä, että hyvinvointialueiden on 1.10.2023 alkaen julkaistava kuukausittain perusterveydenhuollon hoitoonpääsyn enimmäisaikojen toteutumisen tiedot verkkosivuillaan toimintayksiköittäin.

Valviran ja aluehallintoviranomaisten tulee seurata ja valvoa voimassa olevan hoitotakuun toteutumista. Tarvittaessa Valviran on määrättävä sanktio hyvinvointialueelle, joka ei noudata hoitotakuun määräaikoja.

Jos hyvinvointialue ei saavuta hoitotakuun enimmäisaikaa, tulee sen myönnettävä asukkaalleen palveluseteli tai hankittava tarpeelliset palvelut

ostopalveluna. Yrittäjät vaatii, että hyvinvointialueet ottavat palveluseteli ja ostopalvelut käyttöön laajasti

Seulontojen osalta tulee varmistaa välitön hoitoonpääsy. Mikäli julkinen sektori ei pysty palvelua välittömästi tuottamaan, tulee asiakkaalle pikaisesti antaa palveluseteli tai ostaa palvelu yksityiseltä palveluntuottajalta.

Yrittäjät huomauttaa, että tällä hetkellä muun muassa kuntoutuksessa hoitomääriä on leikattu ja esityksessä mainittua jonoa syntyy nyt ennemmin kuin että vanhaa voidaan purkaa.

Palvelusetelin ja ostopalveluiden käyttöönottoa on helpotettava nykyisestä ainakin seuraavilla tavoilla:

1. alihankintaa koskevaa sääntelyä on purettava eli alihankintarajoituksia on poistettava (viime hallituskaudella poikkihallinnollinen työryhmä teki esityksen keinoista, jotka tulisi saattaa voimaan pikaisesti);
2. Anestesiassa tehtäviä toimenpiteitä (esim. päiväkirurgia) on voitava toteuttaa muissakin kuin yhteispäivystysyksiköissä

Yrittäjät kannattaa hammashuollon hoitotakuun tiukentumista neljästä kuukaudesta kolmeen kuukauteen 1.11.2024 lukien.

Yrittäjät esittää lisäksi erikoissairaanhoidon hoitotakuun puolittamista kuukaudesta kolmeen kuukauteen.

Yrittäjät muistuttaa myös hallitusohjelman kirjauksesta, jonka mukaan julkisen sektorin kustannukset eli yksikköhinnat lasketaan. Laskentatavan tulee olla vertailukelpoinen yksityisen sektorin kanssa.

Esitykseen liittyy kannanotto siitä, että hyvinvointialueiden tulisi muutoksen vuoksi kasvattaa avohoitokapasiteettiaan vastaavasti. Yrittäjät pitää tätä kestäättömänä. Yrittäjät toteaa, että hyvinvointialueiden tulisi ennemmin ottaa palvelusetelit laajasti käyttöön ja ostaa palvelua yksityisiltä palveluntuottajilta.

Esimerkiksi silmäterveyden osalta hoitoonpääsyn jonot erikoissairaanhoidossa on kaikista erikoisaloista toiseksi pisimmät. Väestön ikääntymisestä johtuen jonot kasvavat nopeammin kuin niitä nykyisillä resursseilla ehditään purkaa. Hyvinvointialueilla ei ole perusterveydenhuoltotasosta silmäterveydenhuoltoa, joten ne nykytilanteessa lähettävät silmäterveyspotilaat sote-keskuksista erikoissairaanhoidon kuormittaen jo ennestään ruuhkaisia silmäklinikoita.

Yrittäjät edellyttää ammattihenkilölain 16§:n optikkotoiminnan rajoitusten poistoa, jotta perusterveydenhuoltotasolla voidaan sujuvoittaa silmien terveyteen liittyvää hoidontarpeen arviointia ja vähentää näin erikoissairaanhoidon kuormitusta.

Yrittäjät nostaa tässä yhteydessä esiin ehkäiseviin palveluihin panostamisen tarpeen, koska tämä vähentää tulevan hoidon tarvetta ja samalla vähentää hoitojonossa olevien määrää.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Harri Jaskari
Johtaja

Tanja Matikainen
Kunta- ja elinkeinoasioiden päällikkö